Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
L-serie

2025/1788

8.9.2025

RICHTLIJN (EU) 2025/1788 VAN DE RAAD

van 24 juni 2025

tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement ten behoeve van de burgers van de Unie die verblijven in een lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn

(herschikking)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, inzonderheid artikel 22, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Parlement ([1]),

Handelend volgens een bijzondere wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Richtlijn 93/109/EG van de Raad ([2]) moet op verscheidene punten worden gewijzigd. Ter wille van de duidelijkheid moet tot herschikking van die richtlijn worden overgegaan.

(2) Artikel 20, lid 2, eerste alinea, punt b), en artikel 22, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) verlenen burgers van de Unie die verblijven in een lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn, het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement in hun lidstaat van verblijf, onder dezelfde voorwaarden als die welke gelden voor de onderdanen van de gastlidstaat. Dit recht, dat tevens wordt bevestigd in artikel 39 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie ("het Handvest"), geeft concreet gestalte aan het in artikel 21 van het Handvest neergelegde beginsel van gelijkheid en non-discriminatie op grond van nationaliteit. Het is ook een logisch uitvloeisel van het recht van vrij verkeer en verblijf, dat is neergelegd in artikel 20, lid 2, eerste alinea, punt a), en artikel 21 VWEU en in artikel 45 van het Handvest.

(3) De wijze van uitoefening van het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement is vastgesteld in Richtlijn 93/109/EG.

(4) In het verslag over het EU-burgerschap 2020 beklemtoonde de Commissie dat de regels inzake de uitoefening van het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement moeten worden geactualiseerd, verduidelijkt en versterkt om ervoor te zorgen dat zij de brede en inclusieve participatie van mobiele burgers van de Unie ondersteunen. Met het oog daarop en rekening houdend met de ervaring die is opgedaan bij de toepassing van Richtlijn 93/109/EG bij de opeenvolgende verkiezingen en met de veranderingen die het gevolg zijn van de Verdragswijzigingen, moeten verschillende bepalingen van die richtlijn worden geactualiseerd.

(5) Artikel 22, lid 2, VWEU doet niet af aan de toepassing van artikel 223, lid 1, VWEU, volgens hetwelk in alle lidstaten een eenvormige procedure voor de verkiezingen voor het Europees Parlement moet worden vastgesteld volgens beginselen die alle lidstaten gemeen hebben.

(6) Om ervoor te zorgen dat burgers van de Unie die verblijven in een lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn ("niet-nationale burgers van de Unie"), hun actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement onder dezelfde voorwaarden kunnen uitoefenen als de onderdanen van hun gastlidstaat, moeten de voorwaarden voor registratie voor en deelname aan dergelijke verkiezingen worden verduidelijkt teneinde de gelijke behandeling van burgers van de Unie die de nationaliteit van de betrokken lidstaat bezitten en niet-nationale burgers van de Unie te waarborgen. Meer bepaald moeten burgers van de Unie die hun actief en passief kiesrecht willen uitoefenen bij de verkiezingen voor het Europees Parlement in hun lidstaat van verblijf, op gelijke voet worden behandeld wat betreft de verblijfsperioden die vereist zijn voor de uitoefening van het kiesrecht en wat betreft de bewijzen die moeten worden geleverd om aan te tonen dat aan die voorwaarde is voldaan.

([1]) Advies van 17 juni 2025 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad).
([2]) Richtlijn 93/109/EG van de Raad van 6 december 1993 tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement ten behoeve van de burgers van de Unie die verblijven in een lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn (PB L 329 van 30.12.1993, blz. 34).

(7) De vrijheid van de burgers van de Unie moet worden gerespecteerd om zelf te beslissen in welke lidstaat zij aan de verkiezingen voor het Europees Parlement wensen deel te nemen, waarbij passende maatregelen moeten worden genomen om ervoor te zorgen dat niemand meer dan een keer zijn stem kan uitbrengen of zich in meer dan een land kandidaat kan stellen.

(8) Conform internationale en Europese normen, waaronder de vereisten van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en de bepalingen van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, moeten de lidstaten niet alleen het actief en passief kiesrecht van de burgers van de Unie erkennen en eerbiedigen, maar moeten zij ook zorgen voor gemakkelijke toegang tot hun kiesrecht door zoveel mogelijk belemmeringen voor deelname aan verkiezingen weg te nemen.

(9) Teneinde de uitoefening van het actief en passief kiesrecht door de burgers van de Unie in het land van verblijf te vergemakkelijken, moeten dergelijke burgers tijdig vóór de verkiezingen op een kiezerslijst worden ingeschreven. De formaliteiten voor hun registratie moeten zo eenvoudig mogelijk zijn. Om zich te laten registreren moet het voldoende zijn dat de betrokken burgers van de Unie een geldig identiteitsdocument overleggen alsook een formele verklaring waaruit blijkt dat zij gerechtigd zijn aan de verkiezingen deel te nemen. Na registratie moeten niet-nationale burgers van de Unie op de kiezerslijst blijven staan onder dezelfde voorwaarden als burgers van de Unie die onderdaan zijn van de betrokken lidstaat, en dat zolang zij voldoen aan de voorwaarden voor de uitoefening van het kiesrecht. In voorkomend geval moeten de burgers van de Unie de bevoegde autoriteiten contactgegevens kunnen verstrekken, zodat dieautoriteiten hen regelmatig op de hoogte kunnen houden.

(10) Hoewel de lidstaten bevoegd zijn om het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement vast te stellen voor onderdanen die buiten hun grondgebied verblijven, mag het feit dat niet-nationale burgers van de Unie op de kiezerslijst van de lidstaat van verblijf zijn ingeschreven, op zich geen reden zijn om hen voor andere soorten verkiezingen te schrappen van de kiezerslijst in hun lidstaat van herkomst.

(11) Om te zorgen voor een gelijke behandeling van niet-nationale burgers van de Unie die het passief kiesrecht willen uitoefenen in de lidstaat van verblijf, moeten dergelijke burgers worden verplicht dezelfde bewijsstukken over te leggen als die welke worden verlangd van kandidaten die onderdaan zijn van de betrokken lidstaat. Om te kunnen nagaan of dergelijke burgers het in artikel 20, lid 2, eerste alinea, punt b), en artikel 22, lid 2, VWEU bedoelde recht genieten, moeten de lidstaten echter kunnen verlangen dat er een formele verklaring wordt overgelegd die de nodige elementen bevat waaruit hun passief kiesrecht bij de betrokken verkiezingen blijkt.

(12) Ter vergemakkelijking van de correcte identificatie van kiezers en kandidaten die zowel in hun lidstaat van herkomst als in hun lidstaat van verblijf zijn geregistreerd, moeten de lidstaten kunnen verlangen dat de gegevens die burgers van de Unie moeten verstrekken bij de indiening van een verzoek tot inschrijving op de kiezerslijsten of tot kandidaatstelling in de lidstaat van verblijf, ook een persoonlijk identificatienummer of het serienummer van een geldig identiteits- of reisdocument bevatten.

(13) Burgers van de Unie die op grond van een individuele civielrechtelijke of strafrechtelijke beslissing van de bevoegde autoriteit het actief of passief kiesrecht hebben verloren, moeten bij de verkiezingen voor het Europees Parlement worden uitgesloten van de uitoefening van dat kiesrecht in de lidstaat van verblijf. De lidstaten moeten kunnen verlangen dat burgers van de Unie die zich als kiezer willen laten registreren, een formele verklaring afleggen waarin wordt bevestigd dat hij of zij zijn of haar kiesrecht niet heeft verloren. Wanneer burgers van de Unie zich in hun land van verblijf kandidaat stellen, moeten zij worden verplicht een verklaring over te leggen waarin wordt bevestigd dat zij het passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement niet hebben verloren.

(14) De lidstaat van verblijf moet zich ervan kunnen vergewissen dat de burgers van de Unie die blijk hebben gegeven van hun wil hun passief kiesrecht aldaar uit te oefenen, dat recht in hun lidstaat van herkomst niet hebben verloren. Wanneer een lidstaat daartoe een verzoek ontvangt van de lidstaat van verblijf, moet hij de nodige bevestiging verstrekken binnen een termijn die het mogelijk maakt de ontvankelijkheid van de kandidaatstelling doeltreffend te beoordelen. De uitgewisselde persoonsgegevens mogen alleen voor dat doel worden verwerkt. Gezien het fundamentele belang van het kiesrecht, mag het verzuim van de lidstaat van herkomst om tijdig informatie te verstrekken over de status van een burger van de Unie niet leiden tot het verlies van het passief kiesrecht in de lidstaat van verblijf. Wordt de relevante informatie in een later stadium verstrekt, dan moet de lidstaat van verblijf er met passende middelen en overeenkomstig de procedures van zijn nationaal recht voor zorgen dat burgers van de Unie die in hun lidstaat van herkomst het passief kiesrecht hebben verloren maar die zich wel kandidaat hebben kunnen stellen of reeds zijn verkozen, niet kunnen worden verkozen, respectievelijk hun mandaat niet kunnen uitoefenen.

(15) Aangezien er bij de ontvankelijkheidsprocedure in een lidstaat noodzakelijkerwijs administratieve handelingen moeten worden verricht voor onderdanen van een andere lidstaat naast die voor de onderdanen van die lidstaten, moeten de lidstaten voor de indiening van kandidaatstellingen door niet-nationale burgers van de Unie een andere termijn kunnen vaststellen dan voor de eigen onderdanen. Eventuele verschillen in termijnen moeten beperkt blijven tot hetgeen noodzakelijk en evenredig is om ervoor te zorgen dat tijdig rekening kan worden gehouden met de door de lidstaat van herkomst ter kennis gebrachte informatie. De vaststelling van dergelijke afzonderlijke termijnen mag geen gevolgen hebben voor de termijnen waarbinnen andere lidstaten de kennisgevingen uit hoofde van deze richtlijn moeten doen.

(16) Ter voorkoming van meervoudig stemmen of situaties waarin dezelfde persoon zich bij dezelfde verkiezingen meer dan een keer kandidaat stelt, moeten de lidstaten informatie uitwisselen die is verzameld op basis van de formele verklaringen van kiezers en verkiesbare burgers van de Unie. Aangezien de lidstaten verschillende gegevens gebruiken om burgers te identificeren, moet worden voorzien in een gemeenschappelijke reeks gegevens teneinde de kiezers en verkiesbare burgers van de Unie correct te identificeren en te beletten dat zij hun actief en passief kiesrecht meer dan een keer uitoefenen. De uitwisseling van persoonsgegevens moet worden beperkt tot het minimum dat nodig is om die doelstellingen te verwezenlijken. De lidstaten moeten de informatie tijdig voor de verkiezingen verstrekken. De lidstaten moeten de informatie uitwisselen op een wijze die geen onnodige administratieve last veroorzaakt voor hun bevoegde autoriteiten. Onverminderd de nationale bepalingen betreffende de inschrijving van kiezers op de kiezerslijst en de indiening van kandidaatstellingen, moeten de lidstaten van verblijf uiterlijk op de datum zes weken voor de datum waarop de verkiezingsperiode begint beginnen met het verstrekken van de beschikbare gegevens. De gegevens die tussen de lidstaten worden uitgewisseld, moeten zo nauwkeurig mogelijk zijn, en de lidstaten moeten deze kunnen actualiseren met inachtneming van de nationale bepalingen betreffende de inschrijving van kiezers op de kiezerslijst en de indiening van kandidaatstellingen.

(17) De uitwisseling van informatie tussen de lidstaten om te voorkomen dat eenzelfde persoon bij dezelfde verkiezingen zijn of haar actief of passief kiesrecht meer dan een keer uitoefent, mag hun onderdanen er niet van weerhouden om hun actief en passief kiesrecht bij andere soorten verkiezingen uit te oefenen. Om de communicatie tussen de nationale autoriteiten te vergemakkelijken, moeten de lidstaten worden verplicht één contactpunt aan te wijzen voor die informatie-uitwisseling. In het verleden heeft de Commissie een kader ontwikkeld dat alleen door de lidstaten onder hun verantwoordelijkheid kan worden gebruikt om de nodige gegevens uit te wisselen. Dat kader moet in deze richtlijn worden opgenomen om de uitwisseling van gegevens tussen de bevoegde autoriteiten van de lidstaten verder te ondersteunen. De lidstaten zullen in dit verband optreden als afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijken voor de verwerking van persoonsgegevens. Dat kader mag de lidstaten alleen toegang verlenen tot de gegevens van de burgers van de Unie die in hun kiesgebied verblijven en die uitdrukkelijk te kennen hebben gegeven dat zij op hun kiezerslijst willen worden ingeschreven of zich kandidaat willen stellen, alsook van de eigen onderdanen die uitdrukkelijk te kennen hebben gegeven te willen stemmen of zich kandidaat te willen stellen in de lidstaat van verblijf.

(18) Met het oog op de vaststelling van de verantwoordelijkheden, verplichtingen en technische normen voor de werking van het kader, overeenkomstig hoofdstuk IV van Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad ([3]), moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad ([4]).

(19) De toegankelijkheid van informatie over het kiesrecht en de verkiezingsprocedures is van essentieel belang voor het waarborgen van de daadwerkelijke uitoefening van het recht dat is verankerd in artikel 20, lid 2, eerste alinea, punt b), en artikel 22, lid 2, VWEU. Dit betekent met name dat dergelijke informatie niet enkel voor personen met een beperking, maar ook voor personen zonder digitale vaardigheden, met name ouderen, toegankelijk moet worden gemaakt, door ervoor te zorgen dat de communicatie niet uitsluitend via één kanaal verloopt.

(20) Het gebrek aan adequate informatie in het kader van verkiezingsprocedures ondermijnt de uitoefening door burgers van hun kiesrecht als onderdeel van hun rechten als burgers van de Unie. Het doet ook afbreuk aan het vermogen van de bevoegde autoriteiten om hun rechten uit te oefenen en hun verplichtingen na te komen. De lidstaten moeten worden verplicht autoriteiten aan te wijzen die specifiek verantwoordelijk zijn voor het verstrekken van passende informatie aan burgers van de Unie over hun rechten uit hoofde van artikel 20, lid 2, eerste alinea, punt b), en artikel 22, lid 2, VWEU en over de nationale regels en procedures betreffende de deelname aan en de organisatie van de verkiezingen voor het Europees Parlement. Om ervoor te zorgen dat de communicatie doeltreffend verloopt, moet de informatie in duidelijke en eenvoudige bewoordingen worden verstrekt. Dit betekent dat de informatie op zodanige wijze moet worden verstrekt dat de betrokkenen deze begrijpen of redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij deze begrijpen.

([3]) Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1).

([4]) Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13).

(21) Om de informatie over verkiezingen toegankelijker te maken, moet deze beschikbaar worden gesteld, bijvoorbeeld op een algemeen toegankelijke website, in ten minste één andere officiële taal van de Unie dan de taal of talen van de gastlidstaat, waarbij die taal in grote lijnen wordt begrepen door zoveel mogelijk burgers van de Unie die op het grondgebied van die lidstaat verblijven. Vertalingen in dergelijke andere talen mogen enkel informatief zijn en mogen geen rechtsgevolgen hebben. Indien er vragen rijzen met betrekking tot de nauwkeurigheid van de informatie in die vertalingen, mag enkel de versie in de officiële taal of talen van die lidstaat als juridisch bindend worden beschouwd. De lidstaten kunnen op specifieke delen van hun grondgebied of in hun regio's verschillende officiële talen van de Unie gebruiken, afhankelijk van de taal die wordt begrepen door de grootste groep burgers van de Unie die daar verblijft.

(22) Volgens artikel 22, lid 2, VWEU mag slechts van de algemene regels van deze richtlijn worden afgeweken indien zulks door bijzondere problemen in een lidstaat wordt gerechtvaardigd; dergelijke afwijkingen moeten in overeenstemming zijn met de vereisten van artikel 52 van het Handvest, met inbegrip van het vereiste dat beperkingen op de uitoefening van het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement bij wet moeten worden gesteld en in overeenstemming moeten zijn met de beginselen van evenredigheid en noodzakelijkheid. Bovendien moet elke afwijkende bepaling in overeenstemming zijn met artikel 47 van het Handvest.

(23) Bijzondere problemen kunnen zich voordoen wanneer in een lidstaat het aantal burgers van de Unie die aldaar verblijven zonder de nationaliteit van deze lidstaat te bezitten, en die de kiesgerechtigde leeftijd hebben bereikt, zeer ver boven het gemiddelde ligt. Wanneer het aantal van deze burgers 20 % van het totale electoraat bedraagt, zijn afwijkende bepalingen met betrekking tot het kiesrecht gerechtvaardigd. Dergelijke afwijkende bepalingen moeten gebaseerd zijn op het criterium van de verblijfsduur.

(24) Lidstaten waar het aantal niet-nationale burgers van de Unie en de kiesgerechtigde leeftijd hebben bereikt, meer bedraagt dan 20 % van het totale aantal kiesgerechtigde burgers van de Unie die aldaar verblijven moeten in het kader van artikel 22, lid 2, VWEU kunnen voorzien in bijzondere bepalingen ten aanzien van de samenstelling van de kandidatenlijsten.

(25) Er moet rekening mee worden gehouden dat in bepaalde lidstaten de onderdanen van andere lidstaten die aldaar verblijven stemrecht hebben voor het nationale Parlement. Sommige bepalingen van deze richtlijn hoeven in die lidstaten derhalve niet toegepast te worden.

(26) Statistische gegevens over de uitoefening van het kiesrecht en de toepassing van deze richtlijn kunnen nuttig zijn om te bepalen welke maatregelen er nodig zijn om de daadwerkelijke uitoefening van het kiesrecht van de burgers van de Unie te waarborgen. Dergelijke statistische gegevens kunnen helpen bij de evaluatie van de maatregelen die zijn ingevoerd om de deelname van burgers van de Unie aan verkiezingen te ondersteunen, en zou kunnen leiden tot efficiëntere oplossingen. Met name zouden, indien beschikbaar, statistische gegevens over de deelname van niet-nationale burgers van de Unie aan verkiezingen, zoals gegevens over de registratie van kiezers en kandidaten en over de opkomst, alsook geaggregeerde geanonimiseerde gegevens over nationaliteit, leeftijd, taal en plaats, nuttig kunnen zijn voor beleidsmaatregelen op Unie- en nationaal niveau ter bevordering van een hoge opkomst en ter vereenvoudiging van de uitoefening van het kiesrecht. Dergelijke gegevens kunnen worden verzameld door middel van onder meer enquêtes of methoden voor het verkrijgen van informatie uit publieke of administratieve bronnen, met volledige inachtneming van de toepasselijke regels inzake gegevensbescherming. Het Europees samenwerkingsnetwerk voor verkiezingen zou een dergelijk proces kunnen ondersteunen door gemeenschappelijke referenties met betrekking tot de verzameling van gegevens over de deelname van niet-nationale burgers van de Unie aan verkiezingen te ontwikkelen.

(27) Om de verzameling van gegevens betreffende de verkiezingen voor het Europees Parlement te verbeteren, moet worden voorzien in regelmatig toezicht op en verslaglegging over de uitvoering door de lidstaten. De Commissie ondersteunt dergelijk toezicht en verslaglegging onder meer door tijdig voor de datum van de verkiezingen voor het Europees Parlement de lidstaten een vragenlijst toe te zenden over de deelname van burgers van de Unie aan de verkiezingen. Die vragenlijst wordt opgesteld in samenwerking met de leden van het Europees samenwerkingsnetwerk voor verkiezingen. Tegelijkertijd moet de Commissie de toepassing van deze richtlijn beoordelen en na elke verkiezing voor het Europees Parlement een verslag met de resultaten van die beoordeling indienen bij het Europees Parlement en de Raad.

(28) De verzameling en verwerking van persoonsgegevens met het oog op het produceren van statistische gegevens over de deelname van niet-nationale burgers van de Unie aan verkiezingen, alsook het verstrekken van dergelijke gegevens aan het publiek en de Commissie, moeten worden uitgevoerd met volledige naleving van Verordening (EU) 2016/679 en Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad ([5]), alsook van de beginselen van doelbinding, gegevensminimalisatie, opslagbeperking, en integriteit en vertrouwelijkheid. Met name voor de verwerking van persoonsgegevens voor statistische doeleinden moeten passende waarborgen gelden, overeenkomstig artikel 89, lid 1, van Verordening (EU) 2016/679, en artikel 13 van Verordening (EU) 2018/1725. In dat verband moeten gegevens worden gedeeld onder gebruikmaking van privacybevorderende technologieën die specifiek ontworpen zijn om die beginselen toe te passen. Statistische gegevens die worden verwerkt voor de toepassing van deze richtlijn moeten zodanig worden geaggregeerd dat de betrokkenen niet meer kunnen worden geïdentificeerd, en moeten voorafgaand aan de aggregatie geanonimiseerd worden.

([5]) Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 45/2001 en Besluit nr. 1247/2002/EG (PB L 295 van 21.11.2018, blz. 39).

(29) De Commissie moet een eigen evaluatie van de toepassing van deze richtlijn uitvoeren binnen een redelijke termijn na ten minste twee verkiezingen voor het Europees Parlement.

(30) De lidstaten moeten van niet-nationale burgers van de Unie kunnen verlangen dat zij specifieke aanvullende gegevens verstrekken in het kader van de formele verklaringen die zij moeten indienen in het kader van de uitoefening van hun kiesrecht. Teneinde rekening te houden met veranderende nationale eisen en praktijken, moet de Commissie de bevoegdheid krijgen om overeenkomstig artikel 290 VWEU handelingen vast te stellen ten aanzien van de wijziging van de lijst van dergelijke gegevens alleen door elementen aan toe te voegen. Alle maatregelen die bij de uitoefening van die delegatie worden vastgesteld, moeten noodzakelijk en evenredig zijn om het doel van deze richtlijn te verwezenlijken. Het is van bijzonder belang dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden tot passende raadplegingen overgaat, onder meer op deskundigenniveau, en dat die raadplegingen gebeuren in overeenstemming met de beginselen die zijn vastgelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven ([6]). Met name om te zorgen voor tijdige toegang tot alle informatie betreffende de voorbereiding van gedelegeerde handelingen ontvangt de Raad alle documenten op hetzelfde tijdstip als de deskundigen van de lidstaten, en hebben zijn deskundigen systematisch toegang tot de vergaderingen van de deskundigengroepen van de Commissie die zich bezighouden met de voorbereiding van de gedelegeerde handelingen.

(31) De lidstaten, door het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap te ratificeren, en de Unie, door dat verdrag te sluiten door middel van Besluit 2010/48/EG van de Raad ([7]), hebben zich ertoe verbonden toe te zien op de naleving van dat verdrag. Ter ondersteuning van een inclusieve en gelijkwaardige deelname van personen met een handicap aan verkiezingen moet bij de vaststelling van de regels betreffende de uitoefening van het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement door niet-nationale burgers van de Unie, terdege rekening worden gehouden met de behoeften van burgers met een handicap en oudere burgers.

(32) Verordeningen (EU) 2016/679 en (EU) 2018/1725 zijn van toepassing op persoonsgegevens die bij de uitvoering van deze richtlijn worden verwerkt.

(33) De Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming is overeenkomstig artikel 42, lid 1, van Verordening (EU) 2018/1725 geraadpleegd en heeft op 17 januari 2022 formele opmerkingen ingediend.

(34) Deze richtlijn eerbiedigt de grondrechten en de beginselen die met name zijn erkend in het Handvest, inzonderheid in de artikelen 21 en 39. Daarom is het van essentieel belang dat deze richtlijn conform die rechten en beginselen wordt uitgevoerd, door de volledige eerbiediging te waarborgen van onder meer het recht op bescherming van persoonsgegevens, het recht op non-discriminatie, het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement, de vrijheid van verkeer en van verblijf en het recht op een doeltreffende voorziening in rechte.

(35) De verplichting tot omzetting van deze richtlijn in intern recht moet worden beperkt tot de bepalingen die ten opzichte van de vorige richtlijnen materieel zijn gewijzigd. De verplichting tot omzetting van de ongewijzigde bepalingen vloeit voort uit de vorige richtlijnen.

(36) Deze richtlijn moet de verplichtingen van de lidstaten met betrekking tot de in bijlage III, deel B, genoemde termijnen voor omzetting in intern recht van de aldaar genoemde richtlijnen onverlet laten,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Onderwerp en toepassingsgebied

1. In deze richtlijn worden de nadere regels vastgesteld volgens welke de burgers van de Unie die in een lidstaat verblijven waarvan zij geen onderdaan zijn ("niet-nationale burgers van de Unie"), in die lidstaat hun actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement kunnen uitoefenen.

2. De bepalingen van deze richtlijn laten de bepalingen van elke lidstaat betreffende het actief en passief kiesrecht van zijn onderdanen die buiten zijn kiesgebied verblijven, onverlet.

([6]) PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1.
([7]) Besluit 2010/48/EG van de Raad van 26 november 2009 betreffende de sluiting door de Europese Gemeenschap van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap (PB L 23 van 27.1.2010, blz. 35).

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

1) "verkiezingen voor het Europees Parlement": de verkiezing door middel van rechtstreekse en algemene verkiezingen van de vertegenwoordigers in het Europees Parlement overeenkomstig de Akte betreffende de verkiezing van de leden van het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen, gehecht aan Besluit 76/787/EGKS, EEG, Euratom van de Raad van 20 september 1976 ([8]) ("de Verkiezingsakte");

2) "kiesgebied": het grondgebied van een lidstaat, waar overeenkomstig de in punt 1) genoemde Verkiezingsakte en, binnen het kader daarvan, overeenkomstig de kieswet van deze lidstaat, de vertegenwoordigers in het Europees Parlement door het volk van deze lidstaat worden verkozen;

3) "lidstaat van verblijf": de lidstaat waar de burger van de Unie verblijft zonder dat hij of zij de nationaliteit van deze lidstaat bezit;

4) "lidstaat van herkomst": de lidstaat waarvan de burger van de Unie onderdaan is;

5) "kiezer van de Unie": elke burger van de Unie die overeenkomstig de bepalingen van deze richtlijn in de lidstaat van verblijf het actief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement heeft;

6) "verkiesbare burger van de Unie": elke burger van de Unie die overeenkomstig de bepalingen van deze richtlijn in de lidstaat van verblijf het passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement heeft;

7) "kiezerslijst": het officiële register van alle personen die in een bepaalde kieskring of een bepaald onder een lage overheid ressorterend gebied kiesgerechtigd zijn, dat overeenkomstig de kieswet van de lidstaat van verblijf door de bevoegde autoriteit wordt opgesteld en bijgewerkt, of het bevolkingsregister indien daarin de hoedanigheid van kiezer is vermeld;

8) "referentiedag": de dag/de dagen vanaf welke de burgers van de Unie volgens het recht van de lidstaat van verblijf moeten voldoen aan de voorwaarden om aldaar kiesgerechtigd of verkiesbaar te zijn;

9) "formele verklaring": de verklaring van de betrokkene, op de onjuistheid waarvan in de toepasselijke nationale wet sancties zijn gesteld.

Artikel 3

Voorwaarden voor het actief en passief kiesrecht

Eenieder die op de referentiedag:

a) burger van de Unie is in de zin van artikel 20, lid 1, VWEU, en

b) zonder de nationaliteit van de lidstaat van verblijf te bezitten voor het overige aan alle voorwaarden voldoet waaraan de wetgeving van deze lidstaat het actief en passief kiesrecht van zijn onderdanen onderwerpt.

heeft in de lidstaat van verblijf het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement, tenzij hij uit hoofde van artikel 6 of artikel 7 die rechten heeft verloren.

Indien de onderdanen van de lidstaat van verblijf, om verkozen te kunnen worden, hun nationaliteit sedert een bepaalde minimumperiode moeten bezitten, worden niet-nationale burgers van de Unie geacht aan die voorwaarde te voldoen wanneer zij de nationaliteit van een lidstaat sedert diezelfde periode bezitten.

Artikel 4

Verbod om meer dan een keer te stemmen of zich in meer dan een lidstaat kandidaat te stellen

1. De kiezer van de Unie oefent zijn of haar actief kiesrecht hetzij in de lidstaat van verblijf, hetzij in de lidstaat van herkomst uit. Niemand mag meer dan eenmaal zijn of haar stem uitbrengen bij eenzelfde verkiezing.

2. Niemand mag in meer dan een lidstaat kandidaat zijn bij eenzelfde verkiezing.

([8]) PB L 278 van 8.10.1976, blz. 5.

Artikel 5

Vereisten inzake verblijf

Indien de onderdanen van de lidstaat van verblijf, om kiezer of verkiesbaar persoon te kunnen zijn, sedert een bepaalde minimumperiode in het kiesgebied van die lidstaat moeten hebben verbleven, worden de kiezers en verkiesbare burgers van de Unie geacht aan die voorwaarde te voldoen, indien hun verblijf in andere lidstaten van gelijke duur was. Deze artikel laat de bijzondere voorwaarden in verband met de duur van het verblijf in een bepaalde kieskring of een bepaald onder een lokale overheid ressorterend gebied, onverlet.

Artikel 6

Onverkiesbaarheid

1. Een burger van de Unie die in een lidstaat verblijft zonder dat hij of zij de nationaliteit van deze lidstaat bezit, en die ingevolge een individuele rechterlijke of administratieve beslissing waartegen hoger beroep mogelijk is, hetzij overeenkomstig het recht van de lidstaat van verblijf, hetzij overeenkomstig het recht van zijn of haar lidstaat van herkomst, het passief kiesrecht heeft verloren, is bij de verkiezingen voor het Europees Parlement uitgesloten van de uitoefening van dat recht in de lidstaat van verblijf.

2. De lidstaat van verblijf vergewist zich ervan dat de burger van de Unie die blijk heeft gegeven van zijn of haar wil zijn of haar passief kiesrecht aldaar uit te oefenen, dat recht in zijn of haar lidstaat van herkomst niet ingevolge een individuele rechterlijke of administratieve beslissing waartegen hoger beroep mogelijk is, heeft verloren.

3. Voor de toepassing van lid 2 stelt de lidstaat van verblijf de lidstaat van herkomst in kennis van de in artikel 10, lid 1, bedoelde verklaring. De betrokken gegevens die beschikbaar zijn bij de lidstaat van herkomst worden daartoe in enige vorm die passend is binnen vijf werkdagen na de ontvangst van de kennisgeving, of, indien mogelijk, binnen een kortere termijn, verstrekt indien de lidstaat van verblijf daarom verzoekt. Die gegevens mogen alleen de informatie bevatten die absoluut noodzakelijk is voor de toepassing van dit artikel en mogen alleen voor dat doel worden gebruikt.

Indien de lidstaat van verblijf de gegevens niet binnen de gestelde termijn ontvangen heeft, wordt de kandidaat desondanks als zodanig aanvaard.

4. Indien de verstrekte gegevens strijdig zijn met de inhoud van de verklaring, neemt de lidstaat van verblijf, ongeacht of de gegevens binnen de gestelde termijn of op een later tijdstip zijn ontvangen, passende maatregelen overeenkomstig zijn nationaal recht om de kandidatuur van de betrokken persoon te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, om te voorkomen dat de betrokkene verkozen wordt of zijn of haar mandaat uitoefent.

5. De lidstaten wijzen een contactpunt aan voor het ontvangen en doorzenden van de gegevens die nodig zijn voor de toepassing van lid 3. Zij geven de naam en de adresgegevens van het contactpunt, alsook aangevulde of gewijzigde informatie betreffende de contactpunten, aan de Commissie door. De Commissie houdt een lijst van contactpunten bij en geeft deze door aan de lidstaten.

Artikel 7

Ontzetting uit het actief kiesrecht

1. De lidstaat van verblijf kan zich ervan vergewissen dat de burger van de Unie die blijk heeft gegeven van zijn of haar wil zijn of haar actief kiesrecht aldaar uit te oefenen, dat recht in de lidstaat van herkomst niet ingevolge een individuele strafrechtelijke of civielrechtelijke beslissing heeft verloren.

2. Voor de toepassing van lid 1 van dit artikel kan de lidstaat van verblijf de in artikel 9, lid 2, bedoelde verklaring aan de lidstaat van herkomst toezenden. De relevante en normaal beschikbare gegevens uit de lidstaat van herkomst worden daartoe tijdig en op passende wijze toegezonden; die gegevens mogen alleen de informatie bevatten die absoluut noodzakelijk is voor de toepassing van dit artikel en mogen alleen voor dat doel worden gebruikt. Indien de verstrekte gegevens de inhoud van de verklaring ontkrachten, neemt de lidstaat van verblijf de nodige maatregelen om te voorkomen dat de betrokkene zijn of haar stem uitbrengt.

3. De lidstaat van oorsprong kan bovendien tijdig en op passende wijze aan de lidstaat van verblijf alle informatie verstrekken die nodig is voor de toepassing van dit artikel.

Artikel 8

Keuzevrijheid om het actief kiesrecht in de lidstaat van verblijf uit te oefenen

1. Een burger van de Unie oefent het actief kiesrecht in de lidstaat van verblijf uit indien hij of zij blijk heeft gegeven van de wil daartoe.

2. Indien in de lidstaat van verblijf stemplicht bestaat, geldt deze voor de kiezers van de Unie die blijk hebben gegeven van de wil tot uitoefening van het actief kiesrecht.

HOOFDSTUK II

DE UITOEFENING VAN HET ACTIEF EN PASSIEF KIESRECHT

Artikel 9

Inschrijving op en schrapping van de kiezerslijst

1. De lidstaten treffen de nodige maatregelen om kiezers van de Unie die blijk hebben gegeven van de wil om als kiezer te worden geregistreerd, de mogelijkheid te bieden tijdig voor de verkiezingen op een kiezerslijst te worden ingeschreven.

2. Om op een kiezerslijst te worden ingeschreven moet een kiezer van de Unie dezelfde bewijzen overleggen als een nationale kiezer. Hij of zij moet bovendien een formele verklaring overleggen die de volgende elementen bevat:

a) de naam, nationaliteit, geboortedatum en -plaats, en het adres van de kiezer van de Unie in het kiesgebied van de lidstaat van verblijf;

b) in voorkomend geval, het onder een lokale overheid ressorterend gebied of de kieskring in de lidstaat van herkomst waar de kiezer van de Unie voor het laatst op de kiezerslijst vermeld stond, en

c) een verklaring dat de kiezer van de Unie het kiesrecht alleen in de lidstaat van verblijf zal uitoefenen.

3. De lidstaat van verblijf kan bovendien eisen dat de kiezer van de Unie

a) een geldig identiteitsdocument voorlegt;

b) in de in lid 2 bedoelde verklaring het volgende aangeeft:

i) dat hij of zij in de lidstaat van herkomst zijn of haar actief kiesrecht niet verloren heeft;

ii) in voorkomend geval, het door de lidstaat van herkomst of lidstaat van verblijf afgegeven persoonlijk identificatienummer;

iii) het type en serienummer van het door de lidstaat van herkomst afgegeven identiteitsdocument of reisdocument;

iv) de datum van de verklaring, en

v) zijn of haar contactgegevens zoals een telefoonnummer of e-mailadres;

c) aangeeft sedert wanneer hij of zij in die lidstaat of in een andere lidstaat verblijft.

4. De kiezers van de Unie die op de kiezerslijst zijn ingeschreven, blijven onder dezelfde voorwaarden als de nationale kiezers daarop ingeschreven totdat zij verzoeken daarvan te worden geschrapt, of totdat zij daarvan worden geschrapt omdat zij niet langer aan de voorwaarden voor uitoefening van het actief kiesrecht voldoen. Wanneer er is bepaald dat eigen onderdanen in kennis moeten worden gesteld van hun schrapping van de kiezerslijst, zijn die bepalingen op dezelfde wijze van toepassing op kiezers van de Unie.

5. De lidstaten mogen het model in bijlage I gebruiken voor de in lid 2 bedoelde verklaring.

6. De Commissie is bevoegd om overeenkomstig artikel 20 gedelegeerde handelingen vast te stellen om de in lid 3, punt b), van dit artikel bedoelde lijst te wijzigen door alleen elementen aan die lijst toe te voegen.

Artikel 10

Registratie als kandidaat

1. Een burger van de Unie moet bij het indienen van zijn of haar kandidaatstelling dezelfde bewijzen overleggen als een nationaal kandidaat. Hij of zij moet bovendien een formele verklaring overleggen die de volgende elementen bevat:

a) de naam, nationaliteit, geboortedatum en -plaats, en het laatste adres in de lidstaat van herkomst en adres in het kiesgebied in de lidstaat van verblijf van de burger van de Unie;

b) de verklaring dat de burger van de Unie zich niet kandidaat stelt bij de verkiezingen voor het Europees Parlement in een andere lidstaat;

c) in voorkomend geval, het onder een lokale overheid ressorterend gebied of de kieskring in de lidstaat van herkomst waar de burger van de Unie het laatst op de kiezerslijst stond ingeschreven, en

d) een verklaring dat de burger van de Unie in de lidstaat van herkomst zijn passief kiesrecht niet heeft verloren door een individuele rechterlijke beslissing of een administratieve beslissing waartegen hoger beroep mogelijk is.

2. De lidstaat van verblijf kan bovendien eisen dat een verkiesbare burger van de Unie:

a) een geldig identiteitsbewijs voorlegt;

b) in zijn of haar verklaring overeenkomstig lid 1 de volgende informatie verstrekt:

i) in voorkomend geval, het door de lidstaat van herkomst of lidstaat van verblijf afgegeven persoonlijke identificatienummer;

ii) het type en serienummer van het door de lidstaat van herkomst afgegeven identiteitsdocument of reisdocument;

iii) de datum van de verklaring, en

iv) zijn of haar contactgegevens zoals een telefoonnummer of e-mailadres;

c) sinds welke datum hij of zij onderdaan van een lidstaat is.

3. De lidstaten mogen het model in bijlage II gebruiken voor de in lid 1 bedoelde verklaring.

4. De Commissie is bevoegd om overeenkomstig artikel 20 gedelegeerde handelingen vast te stellen om de in lid 2, punt b), van dit artikel bedoelde lijst te wijzigen door alleen elementen aan die lijst toe te voegen.

Artikel 11

Besluit inzake registratie en beroepsprocedures

1. De lidstaat van verblijf deelt de betrokkene tijdig en in duidelijke en eenvoudige bewoordingen mee welk besluit inzake zijn of haar verzoek om inschrijving op de kiezerslijst is genomen of welk besluit inzake de ontvankelijkheid van zijn of haar kandidaatstelling is genomen.

2. Wordt de burger van de Unie inschrijving op de kiezerslijst ontzegd of wordt zijn of haar kandidaatstelling verworpen, dan kan de betrokkene de beroepsprocedures instellen die volgens het recht van de lidstaat van verblijf in hetzelfde geval voor de nationale kiezers en verkiesbare personen openstaan.

3. In het geval van een fout in de kiezers- of kandidatenlijsten voor de verkiezingen voor het Europees Parlement kan de betrokkene gebruikmaken van beroepsprocedures die dezelfde zijn als die welke in de wetgeving van de lidstaat van verblijf zijn vastgesteld voor kiezers en verkiesbare personen die onderdaan zijn van die lidstaat.

4. De lidstaten stellen de betrokkene duidelijk en tijdig in kennis van het in lid 1 bedoelde besluit en van de in de leden 2 en 3 bedoelde beroepsprocedures.

Artikel 12

Informatieverstrekking

1. De lidstaten wijzen een of meer autoriteiten aan die de nodige maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat niet-nationale burgers van de Unie tijdig in kennis worden gesteld van de voorwaarden en nadere regels voor de registratie als kiezer of als kandidaat bij de verkiezingen voor het Europees Parlement.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat de overeenkomstig lid 1 aangewezen autoriteiten de ingeschreven kiezers en verkiesbare burgers van de Unie tijdig de volgende informatie beschikbaar stellen:

a) op verzoek, de status van hun registratie;

b) de datum van de verkiezingen en hoe en waar er kan worden gestemd;

c) de relevante regels betreffende de rechten en plichten van kiezers en kandidaten, met inbegrip van die inzake verboden, onverenigbaarheden en de sancties wegens schending van de verkiezingsregels, met name die welke betrekking hebben op meervoudig stemmen;

d) de wijze waarop nadere informatie kan worden verkregen over de organisatie van de verkiezingen, met inbegrip van de kandidatenlijst.

3. De informatie over de voorwaarden en nadere regels voor de registratie als kiezer of als kandidaat bij de verkiezingen voor het Europees Parlement en de in lid 2 bedoelde informatie worden beschikbaar gemaakt in overeenstemming met de kwaliteitsvereisten van artikel 9, lid 1, van Verordening (EU) 2018/1724 van het Europees Parlement en de Raad ([9]) in een of meer officiële talen van de lidstaat van verblijf.

Algemene informatie over het nationale kader voor de organisatie van de verkiezingen voor het Europees Parlement, met inbegrip van de voorwaarden voor de registratie als kiezer of kandidaat, de datum van de verkiezing en hoe en waar kan worden gestemd, is ook beschikbaar in ten minste een andere officiële taal van de Unie die in grote lijnen wordt begrepen door burgers van de Unie die op het grondgebied van de gastlidstaat verblijven. De lidstaten kunnen de Commissie om ondersteuning verzoeken voor dergelijke vertalingen, conform artikel 12 van Verordening (EU) 2018/1724. Dergelijke vertalingen zijn enkel informatief en hebben geen rechtsgevolgen.

4. De lidstaten zorgen ervoor dat informatie over de voorwaarden en nadere regels voor de registratie als kiezer of als kandidaat bij de verkiezingen voor het Europees Parlement en de in lid 2 bedoelde informatie door middel van passende communicatiemiddelen, -wijzen en -formats met name toegankelijk worden gemaakt voor personen met een handicap.

Artikel 13

Mechanisme voor informatie-uitwisseling

1. De lidstaten wisselen tijdig vóór de verkiezingen de op grond van de artikelen 9 en 10 verzamelde informatie uit. Onverminderd de nationale bepalingen betreffende de inschrijving van kiezers op de kiezerslijst en de indiening van kandidaatstellingen, begint de lidstaat van verblijf hiertoe uiterlijk zes weken vóór de eerste dag van de in artikel 10, lid 1, van de Verkiezingsakte bedoelde verkiezingsperiode, met de toezending van die informatie aan de lidstaat van herkomst. De lidstaat van verblijf zendt ook de datum van inschrijving op zijn kiezerslijst door voor inschrijvingsverzoeken die na de omzettingsdatum van deze richtlijn zijn gedaan. Overeenkomstig zijn nationaal recht neemt de lidstaat van herkomst de nodige maatregelen om te voorkomen dat zijn onderdanen in meer dan een lidstaat hun actief en passief kiesrecht uitoefenen.

2. De lidstaat van herkomst zorgt ervoor dat de in lid 1 bedoelde maatregelen er niet aan in de weg staan dat zijn onderdanen hun actief of passief kiesrecht uitoefenen bij andere soorten verkiezingen.

3. De Commissie voorziet in een kader ter ondersteuning van de uitwisseling van de in lid 1 bedoelde gegevens door de lidstaten. Het kader stelt de lidstaten van verblijf in staat die informatie in versleutelde vorm toe te zenden.

([9]) Verordening (EU) 2018/1724 van het Europees Parlement en de Raad van 2 oktober 2018 tot oprichting van één digitale toegangspoort voor informatie, procedures en diensten voor ondersteuning en probleemoplossing en houdende wijziging van Verordening (EU) nr. 1024/2012 (PB L 295 van 21.11.2018, blz. 1).

4. De Commissie is bevoegd om uitvoeringshandelingen vast te stellen ter bepaling van de technische normen inzake de werking van het in lid 3 bedoelde kader en de verantwoordelijkheden en verplichtingen, overeenkomstig Verordening (EU) 2016/679. Die uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 19, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld.

Artikel 14

Specifieke wijzen van stemmen

De lidstaten die bij de verkiezingen voor het Europees Parlement voorzien in de mogelijkheid om vervroegd te stemmen, per post te stemmen, of elektronisch te stemmen of via het internet te stemmen, zorgen ervoor dat die stemmethoden voor de kiezers van de Unie beschikbaar zijn onder voorwaarden die vergelijkbaar zijn met die welke voor de eigen onderdanen gelden.

Artikel 15

Verstrekking van statistische gegevens

De lidstaten maken het mogelijk om relevante statistische gegevens over de deelname van niet-nationale burgers van de Unie aan de verkiezingen voor het Europees Parlement te verzamelen, en verstrekken dergelijke gegevens, indien beschikbaar, aan het publiek en de Commissie.

HOOFDSTUK III

AFWIJKINGEN EN OVERGANGSBEPALINGEN

Artikel 16

Afwijkingen

1. Indien in een lidstaat het aantal burgers van de Unie die aldaar verblijf houden zonder de nationaliteit van deze lidstaat te bezitten en die de kiesgerechtigde leeftijd hebben bereikt, meer bedraagt dan 20 % van het totale aantal nationale burgers van de Unie en niet-nationale burgers van de Unie die de kiesgerechtigde leeftijd hebben bereikt en die daar verblijf houden, kan deze lidstaat in afwijking van de artikelen 3, 9 en 10

a) het actief kiesrecht uitsluitend toekennen aan de kiezers van de Unie die ten minste sedert een bepaalde tijd, welke op niet meer dan vijf jaar mag worden vastgesteld, in deze lidstaat verblijf houden;

b) het passief kiesrecht uitsluitend toekennen aan de verkiesbare burgers van de Unie die ten minste sedert een bepaalde tijd, die op niet meer dan tien jaar mag worden vastgesteld, in deze lidstaat verblijf houden.

De eerste alinea laat de maatregelen onverlet die die lidstaat ten aanzien van de samenstelling van de kandidatenlijsten kan treffen, met name om de integratie van de burgers van de Unie die geen onderdaan van die lidstaat zijn, te vergemakkelijken.

De in de eerste alinea bedoelde voorwaarden inzake verblijfsduur zijn evenwel niet van toepassing op de kiezers en verkiesbare burgers van de Unie die ingevolge hun verblijf buiten hun lidstaat van herkomst, of ingevolge de duur van dit verblijf, in hun lidstaat van herkomst niet het actief of passief kiesrecht hebben.

2. Indien bij het recht van een lidstaat is voorgeschreven dat aldaar verblijvende onderdanen van een andere lidstaat stemrecht hebben bij de verkiezingen voor het parlement van die lidstaat en daartoe op de kiezerslijsten van die lidstaat kunnen worden ingeschreven onder precies dezelfde voorwaarden als de nationale kiezers, hoeft eerstgenoemde lidstaat in afwijking van deze richtlijn, de artikelen 6 tot en met 13 niet op die onderdanen toe te passen.

3. 18 maanden vóór de verkiezingen voor het Europees Parlement dient de Commissie bij de Raad en het Europees Parlement een verslag in waarin zij beoordeelt of de redenen die de toekenning aan de betrokken lidstaten van een afwijking overeenkomstig artikel 22, lid 2, VWEU rechtvaardigen, nog aanwezig zijn, en stelt zij in voorkomend geval passende wijzigingen voor.

De lidstaten die overeenkomstig lid 1 afwijkende bepalingen vaststellen, verstrekken de Commissie alle nodige gegevens ter rechtvaardiging hiervan.

HOOFDSTUK IV

SLOTBEPALINGEN

Artikel 17

Verslaglegging

1. Binnen zes maanden na elke verkiezing voor het Europees Parlement verstrekt elke lidstaat de Commissie informatie over de toepassing van deze richtlijn op zijn grondgebied. Het verslag bevat statistische gegevens over de deelname aan de verkiezingen voor het Europees Parlement, met name, indien beschikbaar, de deelname van kiezers en verkiesbare burgers van de Unie, alsook een overzicht van de maatregelen die ter ondersteuning daarvan zijn genomen.

2. Binnen een jaar na elke verkiezing voor het Europees Parlement brengt de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad verslag uit over de toepassing van de bepalingen van deze richtlijn.

Artikel 18

Evaluatie

Binnen twee jaar na de verkiezingen voor het Europees Parlement van 2034 evalueert de Commissie de toepassing van deze richtlijn en stelt zij een evaluatieverslag op over de vorderingen die zijn gemaakt bij de verwezenlijking van de daarin vervatte doelstellingen. Die evaluatie omvat tevens een beoordeling van de werking van artikel 13.

Artikel 19

Comitéprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.

2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Artikel 20

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.

2. De in artikel 9, lid 6, en artikel 10, lid 4, bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend voor onbepaalde tijd met ingang van 28 september 2025.

3. De Raad kan de bevoegdheidsdelegatie als bedoeld in artikel 9, lid 6, en artikel 10, lid 4, te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.

4. Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven.

5. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan kennisgeving aan de Raad.

6. Een krachtens artikel 9, lid 6, en artikel 10, lid 4, vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan de Raad geen bezwaar heeft gemaakt, of indien de Raad vóór het verstrijken van die termijn de Commissie heeft medegedeeld dat hij daartegen geen bezwaar zal maken. Die termijn kan op initiatief van de Raad met twee maanden worden verlengd.

7. Het Europees Parlement wordt door de Commissie in kennis gesteld van de vastgestelde gedelegeerde handelingen, van de bezwaren daartegen, of van de intrekking van de bevoegdheidsdelegatie door de Raad.

Artikel 21

Omzetting

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om binnen 29 september 2027 te voldoen aan artikel 9, leden 2 en 4, artikel 10, lid 1, artikel 11, leden 1, 3 en 4, artikel 12, artikel 13, leden 1, 2 en 3, de artikelen 14 en 15, en artikel 17, lid 1, en maken die maatregelen bekend. Zij delen de Commissie de tekst van die bepalingen onmiddellijk mee.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar de onderhavige richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. In de bepalingen wordt tevens vermeld dat verwijzingen in bestaande wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen naar de bij deze richtlijn ingetrokken richtlijn, gelden als verwijzingen naar de onderhavige richtlijn. De regels voor deze verwijzing en de formulering van die vermelding worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 22

Intrekking

Richtlijn 93/109/EG, zoals gewijzigd bij de in bijlage III, deel A, genoemde richtlijn, wordt met ingang van 30 september 2027 ingetrokken, onverminderd de verplichtingen van de lidstaten met betrekking tot de in bijlage III, deel B, genoemde termijnen voor omzetting in intern recht van de aldaar genoemde richtlijnen.

Verwijzingen naar de ingetrokken richtlijnen gelden als verwijzingen naar de onderhavige richtlijn en worden gelezen volgens de concordantietabel in bijlage IV.

Artikel 23

Inwerkingtreding en toepassing

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

De artikelen 1 tot en met 8, artikel 9, leden 1 en 3, artikel 10, lid 2, en artikel 11, lid 2, zijn van toepassing met ingang van 30 september 2027.

Artikel 24

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Luxemburg, 24 juni 2025.

Voor de Raad

De voorzitter

I. NIEMCZYCKI

BIJLAGE I

Model voor de formele verklaring ingediend door kiezers van de Unie

Ik, …… (naam), verklaar plechtig en oprecht het volgende:

De volgende gegevens zijn juist:

Nationaliteit	
Geboorteplaats	
Geboortedatum	
Identificatienummer toegekend door de lidstaat van herkomst (indien van toepassing) (*)	
Type identiteits- of reisdocument dat door de lidstaat van herkomst is afgegeven en het serienummer daarvan (als alternatief indien er geen identificatienummer beschikbaar is) (*)	
Adres in het kiesgebied van de lidstaat van verblijf	
Lokaal gebied of kieskring in de lidstaat van herkomst waar ik het laatst op de kiezerslijst was ingeschreven (indien van toepassing)	
Telefoonnummer (*)	
E-mailadres (*)	

Ik ben voornemens mijn actief kiesrecht bij de Europese verkiezingen uitsluitend uit te oefenen in …… (naam van de lidstaat van verblijf).

Ik verblijf in …… (naam van de lidstaat van verblijf) sinds …….. (duur) (*)

Datum (*)	
Handtekening	

(*) Alleen indien de nationale wetgeving dit vereist.

BIJLAGE II

Model voor de formele verklaring ingediend door verkiesbare burgers van de Unie

Ik, …… (naam), verklaar plechtig en oprecht het volgende:

De volgende gegevens zijn juist:

Nationaliteit	
Geboorteplaats	
Geboortedatum	
Laatste adres in de lidstaat van herkomst	
Identificatienummer toegekend door de lidstaat van herkomst (indien van toepassing) (*)	
Type identiteits- of reisdocument dat door de lidstaat van herkomst is afgegeven en het serienummer daarvan (als alternatief indien er geen identificatienummer beschikbaar is) (*)	
Adres in het kiesgebied van de lidstaat van verblijf	
Lokaal gebied of kieskring in de lidstaat van herkomst waar ik het laatst op de kiezerslijst was ingeschreven (indien van toepassing)	
Telefoonnummer (*)	
E-mailadres (*)	
Datum met ingang waarvan ik onderdaan ben van de lidstaat van herkomst (*)	

Ik ben geen kandidaat voor de verkiezingen voor het Europees Parlement in een andere lidstaat.

Ik heb het passief kiesrecht in mijn lidstaat van herkomst niet verloren.

Datum (*)	
Handtekening	

(*) Alleen indien de nationale wetgeving dit vereist.

BIJLAGE III

Deel A

Ingetrokken richtlijn met de wijziging ervan

(bedoeld in artikel 20)

Richtlijn 93/109/EG van de Raad	(PB L 329 van 30.12.1993, blz. 34)
Richtlijn 2013/1/EU van de Raad	(PB L 26 van 26.1.2013, blz. 27)

Deel B

Termijnen voor omzetting in nationaal recht

(bedoeld in artikel 20)

Richtlijn	Termijn voor omzetting
Richtlijn 93/109/EG	1 februari 1994
Richtlijn 2013/1/EU	28 januari 2014

BIJLAGE IV

Concordantietabel

Richtlijn 93/109/EG	Deze richtlijn
Artikelen 1 tot en met 8	Artikelen 1 tot en met 8
Artikel 9, lid 1	Artikel 9, lid 1
Artikel 9, lid 2, inleidend zinsgedeelte	Artikel 9, lid 2
Artikel 9, lid 2, punten a), b) en c)	—
Artikel 9, leden 3 en 4	Artikel 9, leden 3 en 4
—	Artikel 9, lid 5
Artikel 10, leden 1 en 2	Artikel 10, leden 1 en 2
—	Artikel 10, lid 3
Artikel 11, leden 1 en 2	Artikel 11, leden 1 en 2
—	Artikel 11, lid 3
—	Artikel 11, lid 4
Artikel 12, lid 1	Artikel 12, lid 1
—	Artikel 12, lid 2
—	Artikel 12, lid 3
—	Artikel 12, lid 4
Artikel 13	Artikel 13, lid 1
—	Artikel 13, lid 2
—	Artikel 13, lid 3
—	Artikel 13, lid 4
—	Artikel 13, lid 5
—	Artikel 14
—	Artikel 15
Artikel 14	Artikel 16
Artikel 15	—
—	Artikel 17, lid 1

Richtlijn 93/109/EG	Deze richtlijn
Artikel 16	Artikel 17, lid 2
—	Artikel 18
—	Artikel 19
—	Artikel 20
Artikel 17	Artikel 21
—	Artikel 22
Artikel 18	Artikel 23
Artikel 19	Artikel 24
—	Bijlagen I tot en met IV